

УПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ХІМІЇ

Шевченко С.В.

Науковий ліцей №3 Полтавської міської ради

Здоров'я – один із основних чинників щастя, радості і повноцінного життя. Воно є не тільки особистим досягненням людини, а й одним із найважливіх чинників благополуччя і культурного рівня народу [2].

Здоров'я людини – це складний феномен, який може розглядатися як філософська, соціальна, економічна, біологічна, медична категорія, як індивідуальна та суспільна цінність, явище системного характеру. Глобалізація, зміна технологій, перехід до постіндустріального, інформаційного суспільства, утвердження пріоритетів сталого розвитку, інші властиві сучасній цивілізації риси зумовлюють розвиток людини як головну мету, ключовий показник і основний важіль сучасного прогресу, потребу в радикальній модернізації галузі освіти [4].

Згідно з програмою з хімії для загальноосвітніх навчальних закладів Міністерства освіти і науки України, метою навчання хімії є формування засобами навчального предмета ключових компетентностей учнів, необхідних для соціалізації, творчої самореалізації особистості, розуміння природничо-наукової картини світу, вироблення екологічного стилю мислення і поведінки та виховання громадянина демократичного суспільства.

Впровадження інформаційно-комунікативних технологій в навчально-виховний процес, використання інтерактивних методів та прийомів для досягнення результативності в роботі, розвитку мислення учнів, пробудження інтересу до предмета та здобуття знань, реалізація форм і методів компетентнісно-зорієнтованих технологій на уроках хімії сприяють формуванню здоров'язберігаючої та життєвої компетентностей.

Мета: створення системи роботи щодо формування здоров'язберігаючої компетентності засобами предмету на засадах акмеологічного підходу.

Як правило, кожен урок починаю з психологічної розминки, з метою створення комфортного середовища для учнів, доброзичливої обстановки.

Для формування здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках хімії використовую наступні методи:

Метод «*Мозковий штурм*» – на етапі актуалізації опорних знань учнів. Цей метод базується на використанні знань учнів, здобутих на попередньому уроці. Він потребує від них короткої, швидкої точної відповіді, передбачає вислуховування ідей без їх обговорення [1].

Метод «*Мікрофон*» – на етапі актуалізації опорних знань учнів або на етапі закріплення вивченого матеріалу:

«*Робота в малих динамічних групах*» – на етапі вивчення нового матеріалу і закріплення його. Найкраще – на цілому уроці узагальнення і систематизації знань. Клас ділиться на 4-5 груп, у кожній з них є учень-«консультант», решта готуються бути доповідачами. За допомогою «консультанта» група по чергово виконує декілька завдань з вивченого матеріалу, потім доповідачі пишуть на дошці схеми, рівняння, пояснюючи їх [5].

«*Метод-прес*» – на етапі вивчення нового матеріалу. Учні дають відповіді на поставлені питання, аргументуючи їх:

Окрім різних інтерактивних методів для активізації пізнавальної діяльності учнів, використовуються технології ситуативного моделювання, а саме дидактичні ігри. Така модель навчання сприяє не лише реалізації дидактичних цілей, але й розвитку зосередженості й самостійного мислення. Кожна гра відбувається за визначеною схемою.

Під час проведення узагальнюючих уроків можна використовувати такі ігри, як КВК або уроки-подорожі. Розвитку розумової діяльності учнів сприяють тренувальні ігри, такі як: «Хто швидше», «Хто зайвий», «Вірю-не вірю» таке інше.

З метою формування здоров'язберігаючої компетентності використовується метод проблемного навчання, форми колективної, індивідуальної та самостійної роботи учнів, у ході реалізації яких перевага надається розв'язуванню задач логічного, навчального, пошукового характеру.

Знання з хімії потрібні кожному учневі. Тому й вивчати неорганічні й органічні речовини слід на більш практичному рівні, потрібному їм для життя, отже формувати в учнів на уроках хімії життєві компетентності.

Одним з етапів підготовки учнів до самостійного життя, практичної діяльності на виробництві є робота над створенням навчально-дослідних проєктів, спрямованих на розв'язання певних проблем, що дозволяє зблизити зміст навчання з реальним життям. Розвитку пізнавальної активності учнів на уроках хімії сприяють лабораторні дослідження, практичні роботи, семінарські заняття.

Якісне навчання хімії в школі неможливе без застосування хімічного експерименту. Поряд з традиційними дослідами, що охоплюють зміст курсу хімії, необхідно вводити в шкільну практику експеримент з використанням речовин та препаратів побутової хімії, лікарських препаратів, харчових продуктів, що дозволяють сформувати в учнів таку здоров'язберігаючу компетентність як грамотне поводження з хімічними речовинами у повсякденному житті. При плануванні таких експериментів перевага надається тим, які можуть бути застосовані в повсякденному житті (виведення плям іржі за допомогою лимонної кислоти та кухонної солі; добування крохмалю з картоплі; зберігання харчових продуктів; використання питної соди як мийного засобу та розпушувача). Експеримент ужиткового характеру сприяє створенню життєвих ситуацій, для реалізації яких учні мобілізують свої знання, уміння, певний життєвий досвід.

Отже, запропонована система допомагає формувати здоров'язберігаючі компетентності учнів, вчить використовувати хімічні знання у повсякденному житті.

Список використаних джерел:

1. Борисова І. П. Забезпечення здоров'язберігаючих технологій в школі. Довідник керівника освітньої установи. 2005. №10. С.84–92.
2. Вайнер Е. Н. Формування здоров'язберігаючого середовища в системі загальної освіти. *Валеологія*. 2004. №1. С.21–26.
3. Лебедева Н. Т. Школа і здоров'я вчаться : Пособие. Мн.: Университэцкае, 1998. 221 с.
4. Національна доктрина розвитку освіти, затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002
5. Освітні технології : Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; Заг. ред. О. М. Пехоти. К.:А.С.К., 2001. 256 с.